

87-
Województwo Pomorskie
ul. Podmurza 23, tel. 0
KRS 00000 41592
Nr r-ku 62 1090 1506 0000 0000 5002 0244

m. W. 98
XII'07

Stronit. AK+
reprezje OKWO + G.

87-300 Jabłonowo Pom.
wies Górale

Brodnica
z wż. AK (Jabłonowo Pom.)
†† Plebaniak Aleksander
ps. „Stol”
M: 98/707 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Plebaniak Aleksander
T. N: 98/4073om.
Drobnic ZWZ-AK

I/1. Relacja k. 3 - 5, 1-4

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne... —

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 7

VI. Fotografie dział i koncepty

I/1. Delaja

1. Delaja Aleksandra Plebaniaka mt.
własnej działalności konspiracyjnej opis
oryg. + odpis oryg.; wraz z listem k. 2 s. 1-3
do E. Zawackiej z 18.05.1984, odpis k. 1 s. 4

PLEBANIAK Aleksander
wieś Górale
87-330 Jabłonowo-Pom.

=====
woj. Toruń

Ż Y C I O R Y S

Urodziłem się dnia 5 lutego 1915 roku w Kalenburg b.pow. Gerdanen b. woj. Królewiec z ojca Feliksa i matki Józefy z domu Smulska z pochodzenia robotniczo chłopskiego. Rodzina nasza składała się z 9-ciu osób, w tym siedmioro rodzeństwa.

Siedem klasową Szkołę Podstawową ukończyłem w Lembarku w b. powiecie Brodnica.

W roku 1933 rozpocząłem naukę w zawodzie Kowalsko - ślusarskim w Wąbrzeźnie, po ukończeniu nauki w zawodzie i dwuklasową Szkołę Zawodową, zdałem egzamin czeladniczy.

Dnia 4 listopada 1937 roku zostałem powołany do odbycia czynnej służby w Wojsku Polskim. Służbę wojskową odbywałem w 8 Pułku Strzelców Konnych w Chełmie, w 4 szwadronie szkolnym.

Szkołę Podoficerską z III lokatą ukończyłem 12 czerwca 1938 roku. Następnie przeniesiony zostałem do dalszej służby w 1 plutonie 2-go szwadronu jako instruktor w stopniu kaprała.

W miesiącu czerwcu 1939 roku wraz z 8 Pułkiem Strzelców Konnych w składzie Grupy Operacyjnej Pomorskiej Brygady Kawalerii pod dowództwem gen. Grzmot Skotnickiego Stanisława zajęliśmy stanowiska w okolicach Chojnic i Czerska. Dowódcą 8 Pułku Strzelców Konnych był płk. dypl. Jerzy Jastrzębski.

W dniu napaści Niemiec hitlerowskich na Polskę 1 września 1939 roku, brałem bezpośredni udział w bitwach wojny obronnej. W dniu 2 września 1939 walczyliśmy pod wsiami Bukowiec i Topolno na odcinku nadwiślańskim. W lasach Fordońskich w okolicach miejscowości Popioły i Torunia brałem udział w zwalczaniu t.zw. V Kolumny niemieckiej. Jako żołnierz frontowy walczyłem w bitwie przy udobywaniu Parzęczewa, Zakroczyzna, Sochaczewa nad Bzurą. Walczyłem z hitlerowcami z czołowymi oddziałami Wojska Polskiego podczas torowania przejścia wojska do broniącej się Warszawy przez Puszcę Kampinowską. W walkach tych zostałem ciężko ranny w głowę w wyniku czego utraciłem wzrok lewego oka. Ranny zostałem również w lewą rękę. Miało to miejsce w dniu 19 września 1939 roku. W dniu tym dostałem się do niewoli hitlerowskiej i odtransportowany przez Niemców do Szpitala Wojskowego w Kutnie. W Szpitalu leczony byłem do miesiąca marca 1940r.. Po stwierdzeniu przez Komisję Lekarską za inwalidę z utratą 75 % zdrowia zostałem zwolniony z niewoli niemieckiej. Po otrzymaniu zwolnienia z niewoli powróciłem do mojej rodziny w Mieszewach b.pow. Brodnica. W miesiącu styczniu 1941 roku, ówczesne władze okupacyjne skierowały mnie do pracy w obsłudze maszyn rolniczych i ciągników do niemieckiego gospodarza Stojkę Herberta do wsi Wądzyn b. pow. Brodnica.

J. W miesiącu ^{styczeń} lutym 1941 r., zostałem powołany przez kpt. Fiułowskiego - Komendanta Rejonowego Brodnica Ruchu Oporu Armii Krajowej, w celu kontynuowania dalszej walki z niemieckim okupantem. Otrzymałem zadania i obowiązki pełnienia funkcji Komendanta Oddziału placówki w Wądzynie, posługując się pseudonimem "Stal". W miarę posiadania warunków i możliwości z powierzonych zadań i obowiązków wywiązywałem się do chwili wyzwolenia w dniu 23 stycznia 1945 terenów b. powiatu Brodnica z okupacji hitlerowskiej przez wojska Armii Radzieckiej.

Zgodnie z odezwą Tymczasowego Rządu Polski Ludowej już w miesiącu lutym 1945r., zgłosiłem się w Urzędzie Gminnym Bobrowo w celu dokonania obowiązku rejestracji wojskowej.

Sekretarz tegoż Urzędu ob. Wacław Kurnikowski kazał mi chwilę poczekać i w tym czasie podjechał pod Urząd wojskowy samochód radziecki, z którego wysiadł oficer NKWD. Po wejściu do Urzędu ów oficer radziecki wymieniając moje nazwisko zaży-

2
tak, po co ja tu przyniem, odpowiedziałem
ze sie kocham do wojska polskiego.
Gajeński ze mną był w AK, ja nie odawie
do wojska, 26 marca 1945r. znalazłem sie
na Wroclaw skóś Nr 17 gdzie przebywałem
do 26 lipca 1946r. w dniu tym zostałem
zwolniony do domu. Po powrocie otrzymałem
pracę prywatny usługi dla ludności
stad kontynuacje nauki 1947- zdobyłem
miatek konfliktów 1950-1951. edalem
ograniczenia Nauzyciela Zamochn.

Start moim był Ciborowski Franciszek
po. Frynk z am o Wodnyrie
poet. Bobrowo woj. Toruń
który również był aresztowany
i przesłany do obozie stalinogorka st
który żyje i pracuje na rolnym gospodarstwie
mianowany przez Kom inspektorata
Bawonicy (Kapt. J. Fudalowski)

W 1947 r. zdobyłem wydział usługowy dla ludności
 oraz zdobyłem egzamin mistrzowski w moim zawodzie
 1949-50 ukończyłem Kołowy Kurs Pedagogiczny
 dla Nauczycieli Zasadniczej Od 1960-1967 pracowałem
 w Spółdzielni In. Jedności w Brzeżnicy prac. pomyślowy
 Od 1964-1970 wydział Oświaty Brzeżnica Nowo-Nowe
 Od 1970-1978 Taborka. Brzeżnica
 Od 1961-1972 i sekretarz GOP w Mielnie
 Od 1966 1970 " KG w Bobrowie
 Od 1974 " " GOP Gorale

• Do Związku In. wojennych należeć od 1946 r.
 Od 1958 r. w Zarządzie wice prezes Oddziału In. W.
 Od 1967 r. Prezesem Zarządu Koła ZTW. G.R.D.
 oraz do 1975 r. członkiem Zarządu Woj. w Bydgoszczy
 Od 1975 1977 " " " w Toruniu
 Od 1977 r. nadal wice prezesem Z. Woj. w Toruniu
 Od 1960 r. 1977. Zawińnikiem i Zmarłym Społecznym
 przy sądzie Rejonowym w Brzeżnicy Leg. 1
 Od 1959 r. 1969. Prezesem Koła L.O.K. w Mielnie

• Za udział w II wojnie i prace społeczno organizacyjno
 powstałem wynagrodzony nagrodami piętymi
 dyplomami, i odznaczeniami państwowymi.

1. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski 1974 r.
2. Srebrny Krzyż Zasługi 1969 r.
3. Srebrny Medal Zasługi na polu oswaty 1974 r.
4. Brązowy " " " " 1971 r.
5. Srebrny Medal Zasługi dla obron kraju 1971
6. Brązowy " " " " 1969.
7. Medal Zwycięstwa i Wolności
8. Medal XXX-lecia Polski Ludowej 1979
9. Krzyż Gontyrancki 1989

PLEBANIAK Aleksander
G ó r a l e
87-330 JABIONOWO Pom.

4
Brodnica, dnia 18 maja 1984r.

Szanowna Pani, Docent dr hab.

Dziękuję Pani Docent za list z dnia 2 maja br. i przepraszam równocześnie za spóźnioną odpowiedź.

V Kpt. Fiutowskiego Tadeusza znałem osobiście, a poza tym składałem przed nim przysięgę przy przyjmowaniu mnie do ruchu oporu - Armii Krajowej, który po zaprzysiężeniu mianował mnie dowódcą grupy na terenie m. Wądzyn i częściowo Lembarg, a pierwszym zadaniem moim było zorganizowanie grupy AK. Rozkaz został wykonany gdyż grupa została stworzona w ilości ok. 25 osób.

V Zastępcą moim był kol. Ciborowski Franciszek zam. w Wądzynie. Łącznikami pomiędzy mną a Inspektoratem w Brodnicy byli "Zefir" i "Choraży". Wymienieni przekazywali wytyczne jednostki ^{PSE} nadrzędnej oraz pracę podziemną.

W okresie od 1941 do 1944r. kontaktowałem się osobiście około 8 razy t.j. do chwili aresztowania go przez Gestapo. ^{16 w} 1944r. Do zakończenia Powstania Warszawskiego dalsze rozkazy napływały do mojej placówki, a potem dalsze kontakty zostały przerwane.

Załączam przy niniejszym skrócony mój życiorys oraz moje zdjęcie do wykorzystania.

Łacząc wyrazy szacunku.

Z poważaniem

MIŁOSZ ZARZĄDU

Zw. Inw. Woj. PRL
Brodnica

Aleksander Plebaniak
Aleksander Plebaniak

"Zefir" - może to Tadeusz Henryk Lewandowski!
ef

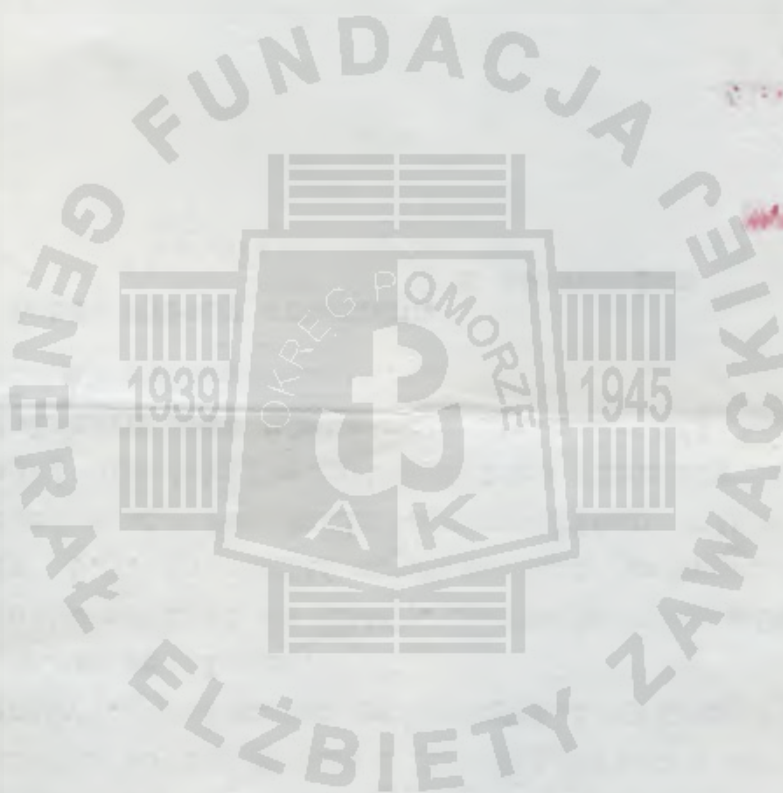

ZWIĄZEK INWALIDÓW WOJENNYCH PRL
STOWARZYSZENIE WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI
ZARZĄD ODDZIAŁU w BRODNICY

Konto PKO
O/Brodnica
120 — 9 — 25

Brodnica, dnia _____ 197 ____
ul, Mostowa 10

L. dz _____

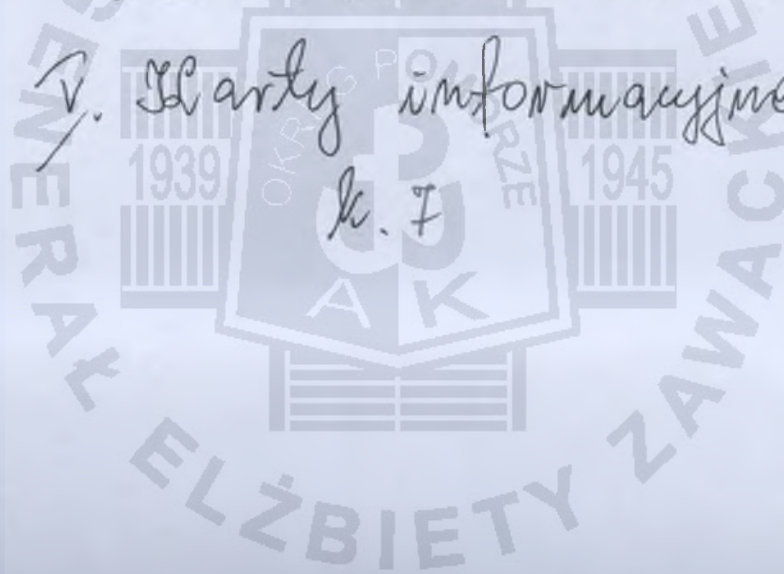
T. M - 98/707 Pom.

Brodzice

Plebaniak Aleksander

V. Karty informacyjne

k. 7

WĄDZYN
pow. BRODNICA
PAP 1

PLEBANIAK Aleksander , ps. Stal

ur. 5.02.1915 , zm. 13.01.1985

ost. adres : Górale, p-ta Jabłonowo Pom.

Przeł wojną podof. zawod. w Chełmnie. Wrzesień 1939 bitwa nad Bzurą, puszcza kampinoska, ranny, niewola, szpital, częściowy inwalida. Od 1942 praca u Niemca Stoikego we wsi Wądzyn. Zaprzysięż do PAP w lutym 1942 działał do stycznia 1945. Pełnił funkcję kmdta plac. w Wądzynie. Działałn. głównie wywiadowcza. W lutym 1945 podstępnie zatrzymany przez NKWD i wywieziony do obozu w ZSRR. Wrócił w 1946 r. Pracował w Wądzynie i Br-cy jako mistrz kowal.-ślusar., nauczyciel zawodu i także sówkarz.

KAPat.'94

Zródło : teczka własna w :
APTor. ZW ZBoWiD, spis 2/875

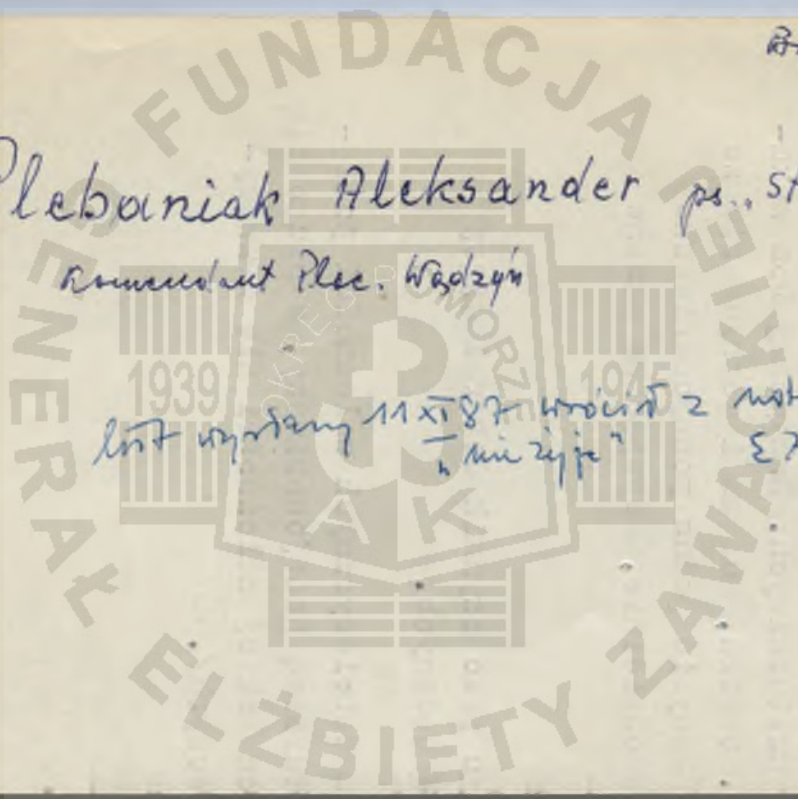
98 m

Produkcja
AK

†r Plebanisk Aleksander ps. „Stal”

Komendant Plec. Wądzyn

1939 11 x 187 Wroclaw z notatka
„nie żyje” E 7

Brodnice
PK 3

Plebaniak Aleksander
prerował w listu w Góralach
podał p. Leszkowski IX 87
adres 87-330 Jabłonowo wś Górale
napisałem 2 V 87 o informację, pyta się
m o Frantastruga

Plebaniak Aleksander
departament II 45

Broszura
PK

4

Kandydaci placowi PK w Wierzm
2-ca Franciszek Libonorka

2

BRODNICA
WADYŃ
AK

PLEBANIAK ALEKSANDER

ps. "STAL"
1915r. Knielt przewodni AK m. Hodymle.
Arrestowany w lutym 1945r. przy rejestracji
do WP. Osępowany do LSKR - 26 marca
1945 m. Stalinozorsku na ul. nr 17, obde
nr 17. Wdost 26 lipca 1946r.

AK na Pomorzu, s. 129

8/1/94

a

Brodnica
FK

6

Plebaniak Fleksomoler
podof rez. pomagūt w punkcie
urzedu w gminie Jablonowo

zob. Antoszewski K. "Sto lat..."
Bibl. APFK B.32
s. 20

BK-99

Plebaniak Aleksander

Brodnica
ter. WKH

ps. 'Stal'

kmitt. plac. AK w Wędrzynie, 15
lutym 1945 areszt. przy rejestracji do
WP → 26.03.1945 - 26.07.1946
w Stalimogorsku na Bralu, obóz
nr 17

zob. Powojenne losy konspiracji pomorskiej -
Toruń 1995, s. 197, 209.

10.VI.14

ARCHIWUM
Młbiety Zawackiej
98 m
data wpływu V-1984v.

foliogr.

Mis Goral

Brodnice

47-200 Jabłouwo Pom. woj. Pom.

Plebaniak Aleksandra

Plebaniak Aleksander

